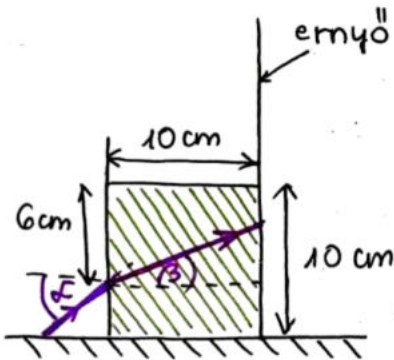

KIDOLGOZÓS FELADATOK 1. (2011. október, 3. feladat)

$n_{v,l} = 1,5$ víz levegőre vonatkoztatott törésmutatója

$\alpha = 45^\circ$ beeső fény beesési szöge

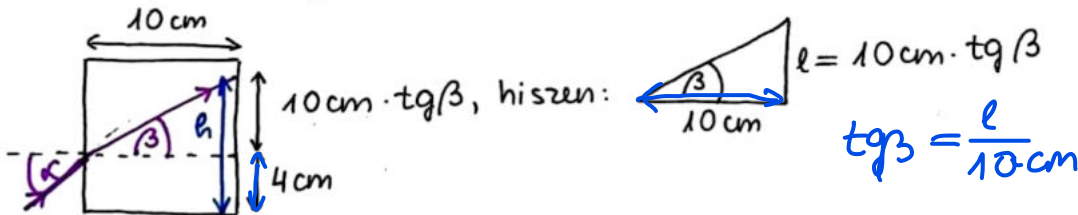
a) Milyen magasan éri el a lézervény az edény mögött helyezett ernyőt?

Az első határfelületen megtörik a fény.
Fénytörés törvénye:

$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = n_{2,1} \text{ (NFT 165.o.) } \text{ Itt: } \frac{\sin 45^\circ}{\sin \beta} = 1,5 \frac{n_v}{n_l}$$

$$\beta = \frac{\sin 45^\circ}{1,5} \rightarrow \beta = \arcsin\left(\frac{\sin 45^\circ}{1,5}\right) = 28,1^\circ \quad \text{3 pont}$$

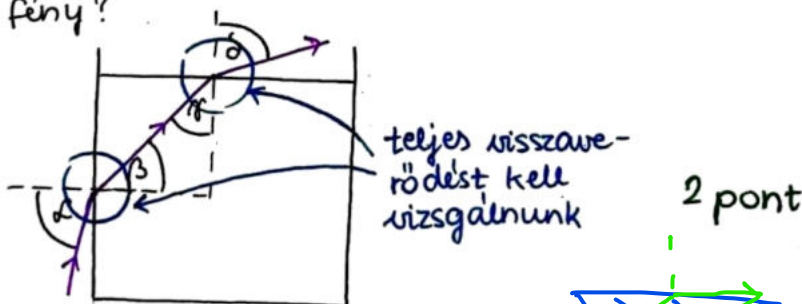
A fényfolt magassága:

$$\Rightarrow h = 4 \text{ cm} + 10 \text{ cm} \cdot \tan \beta \approx 9,35 \text{ cm}$$

2 pont

b) Elérheti-e a lézervény az ernyőt a vízfelszín felett, ha másféle beesési szöget választunk, és csak kétszer szenvedhet irányváltoztatást a fény?

2 pont

1. törésnél a határszög: $\beta_h = ?$

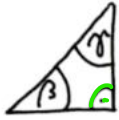
Ha β ennél nagyobb, akkor nem tudunk olyan α -t választani, hogy a fény bejusson a közegbe

$$\frac{\sin \beta_h}{1} = \frac{n_{2,1}}{n_{1,2}}$$

$$\sin \beta_h = n_{2,1} = \frac{1}{1,5} \rightarrow \beta_h = 41,8^\circ \quad 2 \text{ pont}$$

$\Rightarrow$ így $\beta < 41,8^\circ$ kell, hogy a fény bejusson. 2 pont

$$\beta + \gamma = 90^\circ \Rightarrow \gamma = 90^\circ - \beta = 48,2^\circ$$

És mivel $\beta \leq 41,8^\circ$, ezért $\gamma \geq 48,2^\circ$

2 pont

De a második törésnél is $41,8^\circ$ a határszög, ami felett teljes visszaverődés van és $\gamma \geq 48,2^\circ$ ennél nagyobb

$\Rightarrow$ mindenképp teljes visszaverődés lesz $\Rightarrow$ nem léphet ki, nem éri el az emyöt. 1 pont

KIDOLGOZÓS FELADATOK 2. (2019. május; 4. feladat)

gyűjtő lencse

fókusz távolság levegőben: $f = 12 \text{ cm}$

nagyítás: $N = 3$

fókusz távolság vízben: $f' = 44 \text{ cm}$

a) levegőben: milyen távol kell helyezniünk a halat a lencsétől $N=3$ -hoz?
Azaz mekkora a tárgytávolság?

képezési törvény: $\frac{1}{f} = \frac{1}{k} + \frac{1}{t} = ??$ 1 pont, NFT 166 o.
↑ ismert

Nagyítás felírása: $N = \frac{K}{T}$ illetve: $N = \frac{k}{t} = 3$ 1 pont

↳ ebből ki tudjuk fejezni k -t: $k = 3t$

Visszahelyettesítve a képezési törvénybe:

$$\frac{1}{f} = \frac{1}{3t} + \frac{1}{t}$$

$$\frac{1}{f} = \frac{1+3}{3t} = \frac{4}{3t} \rightarrow \frac{3t}{f} = 4 \rightarrow t = \frac{4f}{3} = \frac{4 \cdot 12 \text{ cm}}{3} = \underline{16 \text{ cm}} \quad 4 \text{ pont}$$

b) A lencsétől milyen távol kell tenni az emyőt az a) esetben?
Azaz mekkora a képtávolság a levegőben?

↓
vagy a képezési törvénybe, vagy a nagyítás képletébe
visszahelyettesítve:

$$N = \frac{k}{t} \rightarrow k = N \cdot t = 3 \cdot 16 \text{ cm} = \underline{48 \text{ cm}} \quad 2 \text{ pont}$$

c) Létrehozhatunk-e a halról víz alatt is valódi képet egy emyőn ugyanezzel a lencsével, változatlan tárgytávolság mellett?

- Szöveges m.o.: gyűjtőlencsével valódi kép létrehozásához: $t > f'$ kell, most $t < f'$, $t < f'$ így nem jöhet létre valódi kép

• képezési törvény alapján:

$$f' = 44 \text{ cm}$$

$$t = 16 \text{ cm}$$

$$\frac{1}{f} = \frac{1}{k} + \frac{1}{t} \rightarrow k = \frac{1}{\frac{1}{f} - \frac{1}{t}} = \frac{1}{\frac{1}{44 \text{ cm}} - \frac{1}{16 \text{ cm}}} = \ominus 25,14 \text{ cm}$$

azaz ha $f > t$, akkor k negatív $\Rightarrow$ virtuális kép lesz

3 pont

KIDOLGOZÓS FELADATOK 3. (2006. február, 1. feladat)

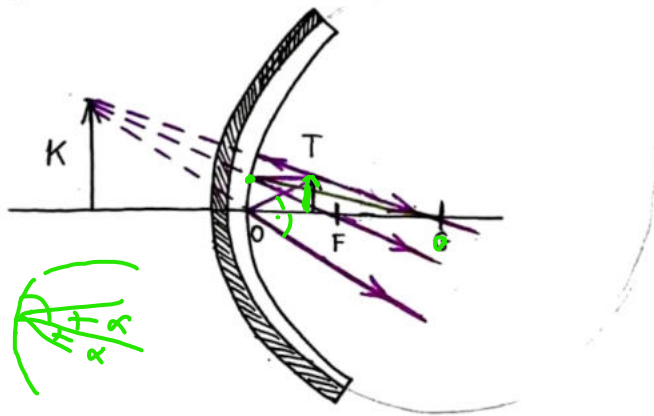
$t = 1 \text{ cm}$

látzólagos kép $\Rightarrow k < 0, N = -2$

a) milyen típusú a felhasznált tükör?

nagyított képet csak homorú tükörrel lehet létrehozni 2 pont

b) Rajz a megvalósuló képpalkotásról:

látzólagos kép, min. 2 db
nevezetes sugármennettel
szerkesztve 2 pont

c) Mekkora a tükör fókusztávolsága?

$f = ?$

$\frac{1}{f} = \frac{1}{k} + \frac{1}{t}$ leképezési törvényből tudjuk kiszámolni. 1 pont

Ehhez k -t ki kell még számítanunk (t ismert)

$N = \frac{k}{t}$ nagyítás $\rightarrow k = N \cdot t = -2 \cdot 1 \text{ cm} = -2 \text{ cm}$ 1+2 pont
 $k < 0 \Rightarrow \text{virt.}$

$\frac{1}{f} = \frac{1}{k} + \frac{1}{t} = \frac{t+k}{kt} \rightarrow f = \frac{kt}{t+k} = \frac{-2 \text{ cm} \cdot 1 \text{ cm}}{1 \text{ cm} - 2 \text{ cm}} = \underline{2 \text{ cm}}$ 2+1 pont

$|N| = 2$
 $\text{virt.} \Rightarrow N < 0$ } $N = -2$